

sula sub Turcis, episcopatus suffraganei.
 Cydoniensis, vulgo *la Canea*.
 Rehimnensis, vulgo *Reimo*, unitus cum episcopatu Milopotamensi, vulgo *Milopotamo*.
 Sithiensis, vulgo *Sethia*, unitus cum episcopatu Hierapetrensi; vulgo *Hierapetra*.
 Sichimensis, vulgo *Sichimo*, unitus cum episcopatu Archadiensi, vulgo *Archadia*.
 125 Archiepiscopus Naxiensis, vulgo *Naxia* in Mari Ægeo; episcopatus suffraganei.
 Thienensis, vulgo *Tine*, ab ejus jurisdictione exemptus, in Insula ejusdem cognominis sub Venetis.
 Milensis, vulgo *Milo*.
 Scirensis, vulgo *Stra*.
 Chiensis, vulgo *Scio*.
 Andrensis, vulgo *Andro*.
 Therasiensis, vulgo *Santorini*.
 Theramiensis, vulgo *Terma*.
 Archiepiscopus, & episcopatus suffraganei in Indiis Orientalibus, sub Lusitania.
 126 Archiepiscopus Goani, vulgo *Goa*, episcopatus suffraganei.
 Cochiniensis, vulgo *Cochin*.
 Malacensis, vulgo *Malaca*.
 Macaoensis, vulgo *Macao*, in Sinarum Imperio.
 Meliaporensis, seu Sancti Thomæ, vulgo *S. Tommaro*.
 Nangazachiensis, vulgo *Nanganachi*, quem episcopatum Sixtus V. Pontifex Maximus erexit in Nangazaco, Urbe Japonia.
 Granganorensis, aut Angamelensis, vulgo *Angamala*, in India intra Gangem, qui archiepiscopus nullum episcopatum suffraganeum habet.
 127 Archiepiscopus, & episcopatus suffraganei in Indiis Occidentalibus sub Hispanis.
 128 Archiepiscopus Mexicani, vulgo *Mexico*, episcopatus suffraganei.
 Antequarenensis, sive Quaxacanus, vulgo *Guaxaca*.
 Mechoacanus, vulgo *Mechoacan*.
 Taxcalensis, sive Angelopolitanus, vulgo *Puebla de los Angeles*.
 Guatiamalanus, vulgo *Guatemala*.
 Merida, vulgo *Merida*, in Yucatania.
 Nicaragua, vulgo *Nicaragua*.
 Chiappensis, vulgo *Chiappa*.
 Vera pacis, vulgo *Vera paz*.
 Durangi, vulgo *Durango*.

Sanctæ Fidei de novo Mexico, vulgo *Santa Fé*.
 Archiepiscopus Sancti Dominici, vulgo *Santo Domingo*, in Hispaniola Insula, Episcopi suffraganei.
 Episcopatus Conceptionis, vulgo *la Concepcion de la Vega*, unitus archiepiscopatu.
 Sancti Jacobi de Cuba, vulgo *Santiago de Cuba*.
 Sancti Joannis de portu divite, vulgo *San Juan de Puerto Rico*.
 Venetiæ, vulgo *Venezuela*.
 Honduræ, vulgo *Honduras*.
 Archiepiscopus Limensis, vulgo *Lima*, Episcopi suffraganei.
 Cuscensis, vulgo *Curco*.
 Quitensis, vulgo *Quito*.
 Arequipæ, vulgo *Arequipa*.
 De Truxillo, vulgo *Truxillo*.
 Gamangæ, vulgo *Guamanga*.
 Panamanus, vulgo *Panamá*, in Terra Firma.
 Sancti Jacobi Ciles, vulgo *Santiago de Chile*.
 Concepcion, vulgo *la Concepcion de Chile*.
 Archiepiscopus Sanctæ Fidei, vulgo *Santa Fé de Bogotá*.
 Archiepiscopus suffraganei in novo regno Granatensibus Hispanis.
 Sanctæ Marthæ, vulgo *Santa Marta*, in novo regno Granatensi.
 Carthaginis novæ, vulgo *Cartagena la Inda*, in Terra Firma.
 Popajani, vulgo *Popayan*, in regione ejusdem cognominis.
 Archiepiscopus Platensis, vulgo *de la Plata*, episcopatus suffraganei.
 De pace, vulgo *la Paz*, & *Chaquaca*, in Peruvia.
 Tucumanensis, vulgo *San Miguel el estero*, in Tucumania.
 Sanctæ Crucis de Serra, vulgo *Santa Cruz de la Sierra*, & *de Baranca*.
 Sanctæ Trinitatis, vulgo *S. Trinidad de Buenos Ayres*, in Paragvajia.
 Fluvii de Plata, vulgo *la Aruncion*, in Provincia Fluvii de Plata.
 Archiepiscopus Manilani, vulgo *Manila*, in Insulis Philippinis sub Hispanis, episcopatus suffraganei.
 Nominis Jesu, seu Cebnensis, vulgo *Nombre de Jesus*.
 Novæ Segoviz, vulgo *Nueva Segovia*.
 Cazerensis, vulgo *Caceres de Camarina*.

Non prætermittitur ab Authore, episcopatus in ditionibus hispanicis consistentes referre. Vid. sup. num. 76. ad 83. & num. 127. ad 133. inclusive: sed cum aliquorum sit posterior erectio, ne horum assignatio in hoc opere deficiat, breviter pertingam. (1)

- (1) Enchiridion, vulgo *Guia de Forasteros*.
- ARZOBISPO DE TOLEDO.
Sufraganeos.
 Cordoba, Cuenca, Sigüenza, Jaén, Segovia, Cartagena, Osma, Valladolid.
- OBISPO TITULAR DE LA ORDEN DE SANTIAGO.
- ARZOBISPO DE SEVILLA.
Sufraganeos.
 Málaga, Cadiz, Canaria, Ceuta.
- ARZOBISPO DE SANTIAGO.
Sufraganeos.
 Salamanca, Tuy, Avila, Coria, Plasencia, Astorga, Zamora, Orense, Badajoz, Mondoñedo, Lugo, Ciudad-Rodrigo.
- OBISPADOS EXENTOS.
 Leon, Oviedo.

- ARZOBISPO DE GRANADA.
Sufraganeos.
 Guádxix, Almería.
- ARZOBISPO DE BURGOS.
Sufraganeos.
 Pamplona, Calahorra, Palencia, Santander.
- ARZOBISPO DE TARRAGONA.
Sufraganeos.
 Barcelona, Gerona, Lérida, Tortosa, Vich, Urgel, Solsona, Ibiza.
- ARZOBISPO DE ZARAGOZA.
Sufraganeos.
 Huesca, Barbastro, Xaca, Tarazona, Albarracín, Teruel.
- ARZOBISPO DE VALENCIA.
Sufraganeos.
 Segorve, Orihuela, Mallorca.

EN

134 Archiepiscopus Sancti Salvatoris, vulgo *San Salvador*, in Brasilia sub Lusitania, episcopatus suffraganei.
 Olandanus, vulgo *Olanda de Pernambuco*.
 Sancti Sebastiani, vulgo *San Sebastian de Rio de Janeiro*.
 Maraniani, vulgo *San Luis de el Maraban*.
 Notandum quod episcopatus Fluminis Januarii in Brasilia, ejusque amplissimam diocesim in quinque partes divisit Benedictus XIV. anno 1746. constit. *incip. Candor lucis æternæ*, & una earum antiquo episcopatu relicta, ex aliis duos episcopatus, nempe Marianensem, & S. Pauli, & totidem Prælaturas, scilicet Gojacensem, & Cujabaensem, sub jure metropolitico Archiepiscopi S. Salvatoris erexit.
 135 In Francia nova nullus est archiepiscopus, sed unus tantum extat episcopatus, seu Quebecensis, qui nemini suffraganeus est, & vulgo dicitur *Quebec*.
 136 Archiepiscopus, & episcopatus suffraganei in Belgio, vulgo *Flandria*.
 Archiepiscopus Mechlianiensis, vulgo *Malines*, in Belgio Hispanico, episcopatus suffraganei.
 Antuerpiensis, vulgo *Anvers*, ad Scaldim fluvium in Brabantia.
 Brugensis, vulgo *Bruges*.
 Gandavensis, vulgo *Gand*.
 Iprensis, vulgo *Ipre*.
 Ruremundensis, vulgo *Ruremond*.
 Boscuducensis, vulgo *Bolduc*.
 137 Archiepiscopus Cameracensis, vulgo *Cambray*, in Belgio Gallico, episcopatus suffraganei.
 Atrebatensis, vulgo *Arras*.
 Tornacensis, vulgo *Tournay*.
 Namurcensis, vulgo *Namur*.
 Sancti Audomari, vulgo *Saint Omer*.
 138 Archiepiscopus Ultrajectini, vulgo *Utrecht*, episcopatus suffraganei.
 Daventrensis, vulgo *Daventer*.
 Harlemensis, vulgo *Harlem*, in Hollandia.
 Leovardiensis, vulgo *Leuwarden*, in Frisia.
 Middelburgensis, vulgo *Middelborg*, in Zelandia.

§. 17. Adde.

In regno Neapolitano episcopatus.
 Cajetanus, vulgo *Gaeta*.
 Fundanus, vulgo *Fondi*.
 139 *** Episcopatus Pinaroliensis novissime erectus fuit, & ejus episcopatus suffraganeus Archiepiscopi Taurinensis designatus à Bened. XIV. tom. 2. const. 66. *incip. Sacrosancta*, emanat. die 23. Decemb. 1748.
 140 Episcopatus Fluminis Januarii in Brasilia, ejusque amplissima diocesis dividitur in quinque partes, & una earum antiquo episcopatu relicta, ex aliis duo episcopatus, nempe Marianen, & S. Pauli, & totidem

- EN LAS INDIAS.
- ARZOBISPO DE SANTO DOMINGO.
Sufraganeos.
 Caracas, Cuba, Puerto-Rico, Mérida de Maracaybo.
- ARZOBISPO DE MEXICO.
Sufraganeos.
 Puebla de los Angeles, Mechoacan, Oaxaca, Guadaluaxara, Yucatan, Durango, Nuevo Reyno de Leon, Sonora. (a)
- ARZOBISPO DE MANILA.
Sufraganeos.
 Nueva-Segovia, Nueva-Caceres, Cebu.

(a) *Itas de California y de las Chiapas.*

Prælaturæ, scilicet Gojacensis & Cujabaensis sub jure Metropolitico Archiepiscopi Sancti Salvatoris eriguntur novissime à Benedicto XIV. die 6. Decembris 1746. const. *incip. Candor Lucis æternæ*.
 Episcopatus Papiensi perpetuo unitur archiepiscopatus Amasiensis, & subditur immediatè Sedi Apostolicae etiam quoad causarum appellationes, & absolvitur ab obligatione sibi eligendi Metropolitanum; Bened. XIV. tom. 1. const. 74. *incip. Ad-Supremam*.
 Episcopatus cum Cardinalatus officio incompatibilis olim censebatur, nec alii Episcopi inter Cardinales erant præter septem prius, postea vero sex suburbicarij. Dehinc usus invaluit, ut etiam Cardinales cathedralibus ecclesiis præfererentur; idque approbatum fuit à Concilio Tridentino, dummodo ipsi Cardinales apud suas ecclesias residerent; Idem tom. 2. constit. 36. *incip. Cum à nobis*.
 Episcopatus titulares ecclesiarum in partibus Infidelium laudabiliter conferuntur, ubi hujusmodi Episcoporum opera aliquam ecclesie utilitatem afferat; Idem *ib.* Episcopatus titulares possunt conferri Cardinalibus fusc probat idem Pontifex *ib.* adducens ad id jura, congruentias, & exempla.
 Episcopatus non extinguuntur per extinctionem Capituli; Idem tom. 2. constit. *incip. Notum tibi*.
 Opportunum hic esset ostendere Episcopos jure divino dignitate & potestate simplicibus presbyteris esse superiores, & in hac potissimum sententia fuisse Divum Hieronymum, quidquid blaterent *Salmarius, Blondellus, aliique Calvinista*. Sed angusti limitis Additionum haud patiuntur, ut materiam hanc adeo vastam hic tractemus. Vide, qui de ea præ dignitate agit, asserta plura D. Hieronymi loca, tum respondet locis ejus Sancti Doctoris, quibus abutuntur Adversarij, Doctissimum Drowen de re sacramentaria *tit. 2. libi 8. sect. 6. ferè per tot.*

EPISCOPUS.

ARTICULUS I.

Episcopus quoad ejus nomen, originem, & dignitatem.
 SUMMARIUM.
 1 *Episcopi nominis etymon & significatio.*
 2 *Quibus aliis nominibus appellatur Episcopus, & quæ sit ejusque nominis ratio; ad num. 13.*
 14 *An status Episcopatus perfectior quam status religiosus sit habendus.*
 15 *Ordinis episcopalis, quoad denominationem & gradum quovis sit partitio, & qualis, ad num. 26.*

- ARZOBISPO DE GUATEMALA.
Sufraganeos.
 Comayagua, Nicaragua, Chiapa.
- ARZOBISPO DE LIMA.
Sufraganeos.
 Arequipa, Truxillo, Quito, Cuzco, Guamanga, Panamá, Chile, Concepcion de Chile.
- ARZOBISPO DE CHARCAS.
Sufraganeos.
 Nuestra Señora de la Paz, Tucuman, Santa Cruz de la Sierra, Paraguay, Buenos-Ayres.
- ARZOBISPO DE SANTA FE.
Sufraganeos.
 Popayan, Cartagena, Santa Marta.

27. *Episcopi, in quorum locum succedere, an fuerint sub initio ecclesie a presbyteris distincti, & quomodo aliis nuncupentur respectu eorumdem Jurisdictionis inter se, ad num. 55.*

28. *Chorepiscopi quid essent antiquitus, quid in ecclesia Dei agerent, & cur fuerint aboliti & ablati, ad numer. 41.*

29. *Qua occasione, & a quo fuerit Apostolorum quisque in Episcopum ordinatus, ad num. 44.*

30. *An Episcopi cathedralibus ecclesiis antiquiores censerentur debeant.*

31. *Quare Episcopi, ac etiam Sacerdotes, dicuntur Flamines, ad num. 49.*

32. *In quo differat nomen Episcopi & Presbyteri, ad num. 51.*

33. *Quid fuit statutum sit circa Episcoporum precedentiam in Conciliis Provincialibus.*

34. *Varia quoad Episcopos excepta e constitutionibus Benedicti XII. ad num. 59.*

35. *Affertur per extensum encyclica Clementis XIII de Episcoporum muneribus, in quibus capitulis expressis munitur.*

36. *Substantur additiones ex aliena manu, ad num. 70.*

NOMEN Episcopi est nomen graecum idem importans ac latine *episcopus*; cap. Cleros § Episcopus distincti. 2. 1. vel *superintendens*, cap. Qui episcopatum 8. *quasi. 1. cap. Legimus dist. 93.* Præcipuum enim Episcopi munus est gregis sibi commissi mores, & vitam explorare, & inspicere; unde S. Ambrosius de dignitate Sacerdotum cap. 6. Episcopum dici censet, quasi superinspectorem, ideoque & in solio eum in ecclesia seditiori residere, ut & cunctos respiciat, & a cunctis respiciatur. Episcopus vocatur *Summus Sacerdos* ratione Ordinis, ad differentiam simplicium Sacerdotum; cap. Deus ergo 3. q. 1. cap. Videntes 12. *quæst. 3. cap. 1. §. Per fontis, de Sacram. Unct.* Episcopus enim congrue dicitur *Sacerdos Summus*, quia ultra suum Ordinem nullus est alius Ordo; cap. De his, cap. Munus, de consecr. dist. 5. nam Episcopatus est maximus Ordo; qui sunt in ecclesia Dei, *Gloss. verb. Episcopus in proemio lib. 9. Decretal. gloss. verb. de Episcopis in cap. Quia periculosum, de sent. excommunic. in 6.* Episcopus dicitur *Præsul*, quia in Concilio præsidet; cap. Quod translationem, de temporib. Ordin. Dicitur *Antistes* quia ante alios stans præminet populo, & est primus templi & diocesis Sacerdos; §. Nos autem, *Instit. de Attiliano Tutore, leg. Si quemquam, & leg. Decernimus Cod. de Episcopis, & Clericis, Calvin. verb. Antistes. Dicitur Pontifex, cap. Pontifices 7. quæst. 1. cap. Messana de elect. cap. Quia periculosum, de sent. excom. in 6.* Pontifex enim, ut ait *Secundus*, relatus à Calvino verb. Pontifex, est sic dictus à *posse, & facere*, quia, ut *Alciatus* arbitratur, jus illi erat sacrificandi; facere enim apud veteres sacrificare est, & Episcopus potest sacrificare, & facere sacrificia per Sacerdotes, quos efficit, & ordinat. Appellatur interdum *Legatus Christi*, ut in cap. Accusatio quoque in fin. 2. *quæst. 7. & in Clement. 1. §. Nec super, de panis; Episcopus enim tanquam Christi Legatus destinatur ad regendas animas.*

7. Vocatur propriissime *Pastor* ab officio, quod habet pascendi Oves sibi commissas verbi Dei prædicatione, ac sacramentorum administratione, ut Pastoris officii esse proprium, docet, & monet, & sæpius inculcat Concilium Trid. *sess. 6. de reform. cap. 1. & sess. 23. cap. 1.*

8. Vocatur etiam *Proco*, quia annuntiat populo scelera eorum; cap. sit rector. 1. dist. 43. Vocatur item *Medicus*, ut sciat attemperare vinum oleo in curandis vulneribus; cap. Disciplina 9. dist. 44. Vocatur *Lucerna* super Candelabrum posita, *Matth. cap. 5.* ut omnibus luceat probitatis, & doctrinae radiis. Vocatur *Sal terra* *Matth. eod. cap. 5.* ut condit aliorum mores sapientissimis institutis, & præceptis. Dicitur *Angelus Luc. 9.* quia mittitur ut Nuncios prædicaturus verbum Dei. Vocatur *Sanctissimus* in *amb. de Sanctissim. Episc. coll. 9. & in Clem. 1. §. Nec super, de panis*, quia cum Episcopus debeat alios sanctos efficere, oportet ut sit prius Sanctissimus, & potius exemplis, quam verbis populum sibi commissum ad Sanctitatem alliciat, & provocet; Unde recte *Eccl. 2.* dicitur *Ab im-*

mundo quis mundabitur? qui concinit illud S. Gregorii lib. 7. *Moral. Manus cordida aliam non lavat, & oculus plenus pulvere maculam non desiderat; ita mundus debet esse, qui quis aliena corrigere.* Hinc communiter teneur, quod status episcopalis perfectior sit, quam status Religionis, & Episcopus debet esse sanctior Religioso, nam, ut inquit S. Dionysius de eccl. hierarch. cap. 5. Pontificum quidem Ordo consummatus est, & perfectior, Sacerdotum autem illuminatus, & lucidior; Ministrantium vero purgatus, & discretior; Pagnani lib. 1. *Decret. in cap. Nisi cum pridem 10. de renuntiatione n. 6. & 7.*

Ordo episcopalis quamvis quoad rem, seu essentiam sit unus solus, ex Anacleto Papa *Epist. 3. & cap. Novatianus 6. caus. 7. quæst. 1.* tamen quoad nomen, & gradum est, quadripartitus, textu expresso in cap. Cleros dist. 21. §. Ordo Episcoporum, ibi: "Ordo vero Episcoporum quadripartitus est, id est in Patriarchas, Archiepiscopos, Metropolitans, atque Episcopos;" Sic tenent Fagnanus lib. 1. *Decretal. in cap. Requiravit de ordinatis ab Episcopo, qui num. 1. Barbosa lib. 1. Juris eccl. univ. cap. 6. num. 4.* Patriarcha est nomen graecum, idem importans, ac latine Summus seu Princeps Patrum, id est Episcoporum; *cit. cap. Cleros, verb. Patriarchæ dist. 21.* Patriarchæ præcipui, & veri in principio fuerunt tantum quatuor, scilicet *Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus; cap. Antiqua, de privileg. cap. Renovantes, cap. Definitimus dist. 22. cap. Grave nimis, de præbend. & Extravagant. Sacrosancta Romana Ecclesia, de elect. inter communes, ubi Benedictus XI. sic expresse scribit. Super sancta Romana Ecclesia, que dispartite Domino super omnes alias ordinariæ potentatæ obtinet principatum & Deo, apote matris universorum Christianissimum, & Magistrum, quatuor patriarchales sedes instituit, inter quas post ipsam Romanam Ecclesiam, Constantinopolitanam primam, Alexandrinam secundam, Antiochenam tertiam, & Hierosolymitanam quartam locum voluit obinere, ipsaque multis prærogativis, & honoribus, ac privilegiis decoravit.*

In principio non quatuor, sed duo tantum fuerunt veri Patriarchæ, videlicet Alexandrinus, atque Antiochenus. Vid. Bened. XIV. *De synod. dioc. lib. 2. cap. 4. §. 7. & Domin. Macri Hieroloxicon voce Patriarcha.*

Præter dictos quatuor primarios reperiuntur etiam alii Patriarchæ non ita principales, videlicet Gradensis, seu Venetus, Patriarcha Indiarum, & Patriarcha Æthiopiæ, cum aliis, de quibus *Gloss. in cit. cap. Cleros 1. dist. 21. verb. Archiepiscopi, & novissime institutus est novus Patriarcha Ecclesie Ulissiponsis Occidentalis de anno 1716. à Clemente XI. const. incip. In supremo Apostolatus solio.*

Patriarchæ, & Primates late sumpto vocabulo, idem sunt, licet differant nomine; colligitur ex cap. Provincia 1. dist. 99. ibi: *Ipsis quoque in Civitatibus, vel locis nostris Patriarchas, vel Primates, qui unam formam tenent, licet diversa sint nomina, leges divinae, & ecclesiasticae ponit, & esse jussurunt, & cap. Nulli 2. ead. dist. 99.* ibi: *Nulli Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas sedes tenent, quarum Episcopi Apostoli, eorumque Successores regulariter Patriarchas, vel Primates esse constituerunt, & cap. Duo simul 9. de offic. Ordinar. ibi: Cum sit in Canonibus definitum Primates, vel Patriarchas nihil Juris præ ceteris habere, nisi quantum &c. Unde *Glossa in cap. Coram 7. de in integrum restitut. verb. Super primacia, auctoritate cit. cap. 1. & cap. 2. dist. 99.* sic concludit: *Primacia, & Patriarchatus una tantum dignitas est, licet nomina sint diversa, & Glossa in cit. cap. Duo simul 9. de offic. Ordinar. verb. Patriarchas, sic etiam concludit: Diversitas in nomine est, dignitas eadem. Strictè tamen loquendo Primates non idem habent officium, eandemque auctoritatem, quam habent Patriarchæ: ut late ostendit Barbosa lib. 1. *Juris Eccl. Univ. cap. 64. & numer. 10. & sequens.* Et conclusio *Glossæ* ex citatis Canonibus, quod nulla detur realis differentia, sed solum verbalis, inter Primates, & Patriarchas, est intelligenda de Patriarchis minoribus, & non de supradictis primariis; qui vere, & realiter distinguuntur.**

guntur, ut notat *Gigas de reghat. Episcop. cap. 18. num. 5. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloss. 41. num. 14.*

1. *Frances de Eccles. Cathedral. cap. 1. num. 81.* Unde Primates rigorose loquendo dicuntur nonnulli Metropolitani, qui primarias tenent civitates, & majores regunt metropoles. Sic Bituricensis Archiepiscopus est Primas in Burgundiana provincia, ut de ipso fit mentio in cap. Conquestus 9. *quæst. 2.* Archiepiscopus Pisanus vocatur *Primas Sardinie, & Corsicæ*, ut notat *Additio Marginalis ad Glossam in cap. Definitus dist. 22.* Archiepiscopus Toletanus, & Archiepiscopus Bracharensis continentur de primatu Hispaniæ, ut fit mentio in cap. coram 7. *de in integrum restitut. & pro utroque varii varia scripserunt, ut videre est apud Barbosa loc. cit. num. 48.* Sic in Gallie provinciis ultra Archiepiscopum Bituricensem se Primates appellant Archiepiscopus Remensis, Lugdunensis, Arlesensis & Viennensis. Hiberniæ primas est Archiepiscopus Armacanus, Angliæ Cantuariensis; Scotiae Archiepiscopus S. Andrew; Africae Cathaginensis; Hungariæ Strigoniensis; Polonia Gnesensis; Germaniæ olim Magdeburgensis, nunc vero Salisburgensis.

2. Metropolitans sic dicitur à *Metros*, quod idem sonat quod *Mater* & *Polis*, quod idem sonat quod *civitas*, est ille qui residet, & episcopatum gerit in metropoli, seu civitate præcipua, que est veluti mater, seu matrix aliarum ecclesiarum, seu civitatum totius provincie. Metropolis enim caput provincie appellatur. *leg. 4. §. Ingressus, & leg. 7. ff. de offic. procons. leg. 6. ff. de excus. tutor. loc. aut. Cod. ut omnes inde.* Unde Provincia, cui præest Metropolitans, decem, & aut undecim civitates, & totidem Episcopos suffraganeos olim sub se continere solebat; cap. Scitote 2. *caus. 6. quæst. 3. Glossa in cap. Clericos, dist. 1. 2. verb. A mensura.* Nunc vero constitutio d. cap. Scitote, abijt in desuetudinem, & numerus Episcoporum major, vel minor decem aut undecim fuit constitutus in unaquaque provincia sub Metropolitans, prout singulis magis expedire in dies videbatur, ut recte observat *Petrus Gregor. sintagm. Juris lib. 15. cap. 1. num. 3.*

Metropolitans graecum nomen à *meter*, sive *mitir*, mater; & *polis*, civitas, a. 24. *Archeos* significat eum, qui imperium obtinet, ducem; *arche*, sive *archi*, principium, imperium.

3. Archiepiscopus sic dicitur tanquam *primas*, seu *princeps omnium Episcoporum sue Provinciae*; *Archeos* enim est nomen graecum, quod latine significat *primus* vel *principium*; cap. Cleros 1. dist. 21. *verb. Archiepiscopus: & Archiepiscopus sic captus idem est ac Metropolitans, ut innuit Ordo Romanus tit. Qualiter Episcopus in Romana Ecclesia ordinatur, ut tradit Barbosa cum pluribus aliis loc. cit. cap. 7. num. 4. & deduci potest etiam ex cap. Pastoralis, de offic. ordinar. & Extravag. Salvator, de præbend. inter communes, cap. Referente, de præbend. ibi: *Ad Metropolitans, videlicet Romanensem Archiepiscopum.* Non tamen omnis Archiepiscopus est semper Metropolitans, sicuti omnis Metropolitans est semper Archiepiscopus; dantur enim varii Archiepiscopi, qui nullos suffraganeos habent, ut inter alios sunt *Rossanensis, & Laucianensis Archiepiscopi*, ut notavit *Barbosa loc. cit. cap. 7. num. 6. & de ipsis, ac aliis patet in notitia supra adducta omnium archiepiscopatum, & episcopatum.* Tales enim Archiepiscopi nullos habentes suffraganeos, licet sint vere & realiter Archiepiscopi, non tamen vere sunt Metropolitans, ut ex *Barbosa, & Azorio recte notat Frances de Eccles. Cathedral. cap. 1. num. 114.* Quid autem possit Metropolitans, seu Archiepiscopus in suos suffraganeos, vid. *Archiepiscopus art. 1.**

(Quantum ad precedentium instructionem remissiones verb. Episcopatus, in fin. num. 7. appositas hic repetere conveniat, vid. etiam *lit. D pag. 59. in fin. vers. Nul-lum: & lit. E pag. 158. vers. Olim: ex ipsamet relectione erit apertum; quod sit per leg. 1. usque ad 16. tit. 5. part. 1. declaratum retineatur, nil reliquum sperandum videtur; & igitur ab Auctore insertum ferè ab eisdem non discrepat.)*

4. Episcopus, ut jam fuit dictum n. 1. est nomen graecum idem significans ac latine *Speculator*, cap. Cleros §. Episcopus.

Qui episcopatum 8. *quæst. 1. cap. Legimus 24. dist. 93.* Et sub nomine Episcopi ecclesia semper eos intellexit, qui sunt Presbyteris superiores; cap. Decretis dist. 21. ibi: *Simpliciter majorum & minorum Sacerdotum discretio in novo Testamento ab ipso Christo sumptis exordium, qui duodecim Apostolos, tamquam majores Sacerdotes, & septuaginta duos Discipulos, quasi minores Sacerdotes instituit. In locum vero Apostolorum Episcopi, & in locum Discipulorum Presbyteri successerunt, cap. In novo 2. dist. 21. & cap. Quorum vices 6. dist. 68.*

Joan. Baptista de Hamuel in cap. 20. Actor. vers. 17. hæc habet: "Non Ephesinae tantum, sed & Aphanæ Ecclesie Presbyteros vocavit, quos infra vocat Episcopos: Mitens Ephesum jussit vocari singularium urbium Episcopos. Nam singulis in locis unus erat Episcopus: nob paucitatem fidelium." Et quavis in primitiva ecclesia Episcopi, & Presbyteri non distinguerentur quoad nomen; cap. Olim 5. dist. 95. ibi: *Olim idem erat Presbyter, qui & Episcopus: tamen quoad rem semper fuit distinctio inter ipsos etiam tempore Apostolorum in primo exordio Ecclesie. Sic expresse S. Thomas in 2. 2. quæst. 184. art. 6. ad primum, ibi: De Presbytero, & Episcopo dupliciter loqui possumus: uno modo quantum ad nomen, & sic olim non distinguebantur Episcopi & Presbyteri; nam Episcopi dicuntur ex eo, quod superintendant, sicut dicit Augustinus 19. *Croit. Dei Presbyteri autem in Græco dicuntur quasi seniores; Unde & Apostolus communiter utitur nomine Presbyterorum, quantum ad utroque, cum dicit, 1. ad Timoth. 5. Qui bene præstat Presbyteri, duplici honore digni habentur; & similiter etiam nomine Episcoporum, unde dicit Actor. 20. Presbyteris Ephesinae Ecclesie loquens: Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere ecclesiam Dei. Sed secundum rem semper inter eos fuit distinctio etiam tempore Apostolorum, ut patet per Dionys. cap. 4. *Ecclesiast. Hierarch. & Luca 19. super illud: Post hæc autem designavit Dominus &c. Dicit Gloss. Sicut in Apostoli forma est Episcoporum, sic, & in septuaginta duobus Discipulis forma est Presbyterorum secundi Ordinis: Postmodum tamen ad schisma vitandum necessarium fuit, ut etiam nomina distinguerentur, ut scilicet majores dicerentur Episcopi, minores autem Presbyteri. Dicere autem Presbyteros non differre ab Episcopis, inter dogmata haeretica numerat Augustinus in lib. de heresibus, ubi quod Ariani dicebant Presbyterum ab Episcopo nulla differentia debere discerni. Et Episcopus tam in potestate Jurisdictionis, quam in potestate Ordinis superiores esse Presbyteris, expresse declarat Concilium Trid. sess. 23. cap. 4. & ibid. Canon. 7. subjicit anathemati contrarium dicentes, ibi: Si quis dixerit Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi, vel eam quam habent, illi esse cum Presbyteris communem . . . anathema sit.***

Episcopus appellatur *Ordinaris*; cap. Pastoralis 11. de offic. Ordinar. quia ordinariam in sua Diocesi habet jurisdictionem; *Barbosa lib. 1. Juris ecclesiast. univ. cap. 8. num. 47.* Appellatur *Diocesanus* respectu & ratione suæ diocesis, id est civitatis, & territorii Episcopalis; cap. Statuto 2. §. Diocesanus, de decimis in 6. *Clement. univ. de supplend. negligent. Prelator. Clementin. 1. de Jurat. on. Ejus autem ecclesia episcopalis dicitur Cathedralis, quia ibi cathedra episcopalis, & sedes sita est, Archidiaconus in cap. Statutum col. 1. de re script. in 6. & quia ejus ratione Episcopus recipit cathedralicum; cap. Conquerente 16. de offic. Ordinar. & cap. Pastoralis 7. de donationibus. (Vid. qua num. 26. proxime notatur cum proemio leg. 1. & tit. 22. p. 1.) Dicitur *Suffraganeus* respectu Metropolitani, seu Archiepiscopi, qui subditur; cap. Suffraganeus 11. de election. cap. Pastoralis 11. de offic. Ordinar. cap. Romana Eccles. 1. de foro competent. in 6. Vel quia suffragium in ejus electione præstare consueverunt Episcopi, vel quia suffragantur ipsi in officio episcopali, scilicet in consecrando alios Episcopos, in celebrando Concilia, & hujusmodi Abbas in cap. Suffraganeus 11. de elect. n. 1. *Barbosa l. c. n. 46.**

36 Chorepiscopi non erant Episcopi, nec eorum ecclesie erant cathedrales; cap. Ecclesiis 3. dist. 68. ibi: "Inter Episcopos autem, & Chorepiscopos hæc est differentia, quod Episcopi non nisi in civitatibus, Chorepiscopi & in vicis ordinari possunt; Episcopi formatas tribuunt literas, Chorepiscopi non nisi commendatitias, & pacificas dare valent; Episcopi jus consecrandi habent, Chorepiscopi tantum minores tribuunt, Leviticam autem, & Sacerdotalem benedictionem non valent præstare;" cap. Quamvis 4. 68. ibi: "Quamvis Chorepiscopi, & Presbyteri plurima cum Episcopis ministeriorum communis sit dispensatio; quædam tamen sibi prohibita noverint, sicut est Presbyterorum, Diaconorum, & Virginum consecratio, constitutio altarum, ac benedictio, vel unctio, siquidem nec erigere altaria, nec ecclesias consecrare eis licitum est, nec per impositionem manuum fidelibus baptizatis, vel conversis hæreticis Paracletum Spiritum Sanctum tradere, nec chrismata conficere, nec chrismata baptizatorum frontes insignare, nec publice quidem in missa quemquam penitentem reconciliare, nec formatas cullibet epistolas mittere; hæc omnia illicita sunt Chorepiscopis. . . . Quoniam quamvis consecrationem habeant Pontificatus; tamen apicem non habent;" & concordat cap. Chorepiscopi 5. eadem dist. 68. Chorepiscopi præfiebantur solum villis, & oppidis; cit. cap. Ecclesiis 3. dist. 68. idque vox illa græca Chore, quæ latine idem importat ac villanus, seu ruralis, pagum iterum seu villam significat Episcopatus autem in villis, pagis, seu locis inferioribus collocati nunquam fuerunt; cap. 1. de privilegiis. cap. Episcopi 3. dist. 80. ibi: "Episcopi non in castellis, nec in modicis civitatibus debent constitui;" cap. Illud sane 4. eadem dist. 80. ibi: "Illud sane quod ad sacerdotalem pertinet dignitatem inter omnia volumus canonum statuta servari, ut non in quibuslibet locis, neque castellis, & ubi ante non fuerant, Episcopi consecrentur;" cap. Non debere 5. eadem dist. 80. ibi: "Non debere in vicis, & in castellis Episcopos ordinari." Et Zacharias 1. Epist. 9. ad Bonifacium sic ait: "Memineris quidem in sacris canonibus præcipitur observare, ut minime in villulis, vel modicis civitatibus Episcopos ordinemus, ne vilescat nomen Episcopi. ¶ Chores sive Chora, non Chore, idem latine importat ac ager, prædium, regio. Videtur Domini Macri Hierolexicon. ¶

38 Chorepiscopi erant Vicarij Episcoporum, & in oppidis, & in villulis gerebant curam animarum vice ipsorum, eodem fere modo, quo nunc Parochi. Petrus Gregor. synagm. juris lib. 15. cap. 12. d. num. utque in finem; Barbosa in colection. ad text. in cap. Quamvis 4. dist. 68. num. 6. Antonius Ricciulus lucubrationum ecclesiasticarum lib. 2. cap. 1. num. 2. Bellarm. in controversiis de Cleric. lib. 1. cap. 17. tom. 1. contrav. 5. Frances de eccles. cathed. cap. 1. num. 131. & alii. Conferebant Ordines minores, textu expresso in cit. cap. Ecclesiis 3. dist. 68. §. Inter Episcopos. Chorepiscopi tantum minores tribuunt, Leviticam autem, & Sacerdotalem benedictionem non valent præstare. Aliqui eorum consecrabantur, & creabantur Episcopi, & isti non solum Ordines minores, sed & majores conferebant, & alia munia episcopalia obibant, non ex vi chorepiscopatus, sed virtute ordinis episcopalis, ad quem erant promoti, & consecrati, & sic vice episcoporum ministrabant, sicuti faciunt hodie Episcopi Titulares, seu Coadjutores, & de istis solis Chorepiscopi in Episcopos consecratis loquuntur canones Conciliorum, ut constat ex Antiocheno cap. 10. tom. 3. Concil. pag. 1322. & intelligendi sunt Doctores asserentes Chorepiscopos fuisse olim eosdem, ac sint hodie Episcopi Titulares, seu Coadjutores, ut recte observat Bellarm. loc. cit. ver. Respondeo quosdam fuisse: Ricciulus loc. cit. num. 8. Barbosa loc. cit. num. 2. Frances loc. cit. num. 133. Chorepiscopi fuerunt aboliti, & ablati ab ecclesia Dei ob illorum insolentiam, & ambitionem, qua Episcoporum officia sibi temere usurpabant, & ne tertius Ordo in ecclesia poneretur, cum Christus Dominus duos tantum gradus in ecclesia instituerit, Episcoporum videlicet, & Presbyterorum, & Chorepiscopi de primis, scilicet Episcopis non fuerint,

& secundi Ordinis, scilicet Presbyterorum officium despicere; cap. Quamvis 4. dist. 68. ibi: "Hi vero, scilicet Chorepiscopi, propter insolentiam suam, quæ officia Episcoporum sibi usurpabant, ab ecclesia prohibiti sunt;" cap. Chorepiscopi 5. eadem dist. 68. ibi: "Chorepiscopi tam ab hac Sacra Sede, quam ab Episcopis totius Orbis prohibiti sunt: Nimis enim eorum institutio improba est, & prava, quia, & si de summo sacerdotii ministerio aliquid præsumant, omni tamen auctoritate carent. Nam non amplius quam duos Ordines inter discipulos Domini esse cognovimus, id est duodecim Apostolorum, & septuaginta duorum Discipulorum; unde iste tertius processerit, ignoramus, & quod ratione caret, extirpare necesse est;" & sic Barbosa loc. cit. num. 5. & 6. Frances loc. cit. num. 54. & 142. Bertachin. trañ. de Episcop. in præf. num. & alii passim. (De hac dignitate, ni fallor, non fit mentio in legibus hispan.)

Quamvis Apostolos omnes à Christo Domino fuisse ordinatos sit valde controversum, ut patet ex pluribus traditis à Cardinal. Bellarm. de Romano Pontifice lib. 4. c. 13. Soto in 4. dist. 24. q. 2. art. 1. conclus. 2. Diana, resolut. moral. part. 12. tract. 3. resol. 80. & id videatur inferri ex verbis Divi Augustini in lib. qq. veter. & nov. testam. 2. q. 97. ibi: "Nemo ignorat Episcopos in ecclesiis Salvatorem instituisse; ipse enim priusquam Cœlos ascenderet imponens manus Apostolis instituit eos Episcopos, & ordinavit;" Tamen communis opinio tenet solum Petrum fuisse immediate ab ipso Christo Domino Episcopum consecratum. Bellarm. lib. 1. de summo Pontifice cap. 23. Turrescraeta lib. 2. Summa de Ecclesia cap. 32. Barbosa in Colection. ad textum in cap. In novo 2. dist. 21. num. 6. Henriquez in Summa de Sacram. Ordin. lib. 10. cap. 4. §. Cum sequent. Frances de Ecclesia Cathedral. cap. 1. num. 13. Fagnanus lib. 1. decr. in cap. Requisivit 1. de ordinatis ab Episcopo, qui renuntiavit num. 18. & 87. & alii passim; arg. cap. Porro 2. dist. 66. ubi dicitur, Jacobum Alphaï fuisse ordinatum Episcopum ab Apostolis Petro & Jacobo, & Joanne. Sanctus Petrus alios Apostolos in Episcopos consecravit, ex quibus primi fuerunt Filii Zebedæi Jacobus & Joannes, quorum interventu facta fuit consecratio Jacobi Alphaï in Episcopum Hierosolymitanum; cit. c. Porro 2. dist. 66. ibi: "Porro Hierosolymitanus primus Archiepiscopus B. Jacobus, qui Justus dicebatur, & secundum carnem frater Domini nuncupatus est, à Petro, Jacobo, & Joanne Apostolis. est ordinatus" (Vid. lit. A. pag. 217. vers. Vis: post. n. 50.) Alios item Apostolos tempore discessionis ad prædicandum Evangelium Episcopos ordinavit, ut late probat Rodolphus Cuper. in cap. Oportebat 3. dist. 79. fol. 139. num. 33. & fol. 206. num. 25. relatus, & sequutus à Frances loc. cit. cap. 2. num. 49. Sicuti consecratos de facto fuisse in Episcopos Paulum, & Barnabam, quando missi fuerunt ad prædicandum Evangelium; habetur expresse ex c. Quod die Dominico 5. dist. 75. ibi: "Cum Apostoli Paulum, & Barnabam ex Spiritu Sancti præcepto ad Evangelium gentibus mitterent prædicandum, jejunes, & orantes imposuerunt eis manus;" Hinc patet, Episcopos antiquiores esse Cathedralibus, ut observat Frances loc. cit. cap. 2. num. 43. ex cap. Omnes, dist. 22.

Episcopi positi sunt in civitatibus loco Flamini, & Archiflamini, ad tollendum veterum Idolorum cultum; cap. Urbes 2. cap. In illis civitatibus 2. dist. 80. cap. Beati Petrus & Paulus 36. caus. 2. quest. 7. Petrus Gregor. Synagm. juris lib. 13. cap. 2. num. 8. & 9. Frances loc. cit. cap. 1. num. 30. Flamines autem antiquitus erant Sacerdotes, & ab illo Deo cui sacra faciebant, nomen accipiebant; hinc Sacerdos Martis Flamini Martialis vocabatur, & sic de aliis. Dicit sive Flamini, à filio laneo, quo caput tegebant, unde Flamini quasi Filamines vocabantur, teste Plinio lib. 18. cap. 11. & Calvin. in suo magno Lexico verb. Flamines: Servius dicit, eos habuisse pileum, quem cum per æstum ferre non possent, nec capite intecto eos esse liceret, capitulo filo religare soliti erant, & habetur expresse in cap.

Venerabiles Fratres, salutem, & apostolicam Benedictionem.

Cleros. 1. dist. 21. verb. Sacerdotes ibi: "Sacerdotes autem gentium Flamines dicebantur; hi in capite habebant pileum, in quo erat brevis virga decurper habens lane aliquid, quem, cum propier æstum ferre non possent, filum tantum in capite religare caperunt, nam nudis eo penitus capitis incedere nefas erat; Unde & à filo, quo utebantur, Flamines dicti sunt, quasi Filamines. Verum in festis diebus filo deposito, pileum imponebant pro Sacerdotii eminentia. Flamines erant in magna veneratione, primumque locum post Regem sacrificium in conviviis tenebant: Calvinus in suo magno lexico verb. Flamines. Sic Episcopi præ cæteris digniorem obtinet locum, cum à differentia Presbyterorum, quorum nomen est ætatis, nomen Episcoporum sit dignitatis, textu expresse in cap. Legimus 25. dist. 93. ibi: "Recordentur conditionis suæ Presbyter, & Episcopus, aliud ætatis, aliud dignitatis suæ nomen;" Præcedentia Episcoporum in Conciliis Provincialibus attendi debet secundum tempus Ordinationis, non secundum dignitatem ecclesiarum. Sic decrevisse Sacra. Cong. Concil. referit Fagnan. lib. 1. Decretal. in cap. Cum certum, de major. & obediens. num. 13.

Episcopi excitantur ad exactum sui muneris implementum. Benedictus XIV. tom. 1. const. 2. incip. Ubi primum Episcopus commendatur ministrorum defectus, nempe ut singulos Curiarum suarum ministros & officiales pietatis, probitatis, doctrinæ, prudentiæ, aliarumque christianarum virtutum laude præstantiores, & diuturna experientia commendatos diligenter exquirant, & seligant. Idem const. 85. incip. Nilium. §. 20. Episcopi sacrorum ministrorum adjuncta petere debent pro recta suarum Diocesium institutione. Idem tom. 1. const. 180. incip. Gravissimum §. 5. Ipsi exemplo præire, dioceses visitare, & in eis residere enixe moventur; idem ib. §. 18. (Vid. ex leg. 1. ad 7. tit. 22. p. 1.)

Episcopalis Ordo ratione ipsius Ordinis præstat dignitati Cardinalis Presbyteri, aut Diaconi, quia multa facit Episcopus ratione Ordinis quæ cardinales facere non possunt. Idem tom. 2. const. 36. incip. Cum à nobis. *

Episcopatus nihil superaddit Sacerdotio per relationem ad corpus Domini verum, sed multo majorem jurisdictionem affert quoad corpus Domini mysticum, id est Ecclesiam. Benedict. XIV. in Append. ad tom. 4. sui Bullar. const. incip. Ex tuis precibus §. 9.

Titulus, Venerabilis Frater, ita est anexus characteri Episcopali, ut Episcopos quoque schismaticis modo valide ordinatis, à Papa concedatur. Id. tom. 1. constit. 63. incip. in postremo §. 20.

Episcopatu indignus est, qui illum petit vel appetit; neque enim quisquam ignorare debet, à peccati labe immune non esse desiderium ipsum episcopatus. Idem tom. 4. constitutio 15. incip. Inclitum §. 6. & 7. ubi dicit hujusmodi desiderium esse semper vitiosum, juxta Angelici Doctoris doctrinam 2. 2. q. 183. art. 1. in corp. in quodlib. 2. art. 11. in corp. in quodlib. 3. art. 9. in corp. & ad id affert verba S. Basilii in constitutionibus monasticis cap. 9. tom. 2. ibi: "Ceterum nequaquam convenire, ut Aetia cupiat unquam in Clericum (ecce Episcopatus Archimandria, seu Præpositura) nam diabolica hæc petit est, labeque libidinis dominandi; quæ res summa diaboli nequitia insigne est. Ac etiam verba S. Bernardi lib. 4. de consideratione c. 5. ibi: "Alius pro alio, alius fore, & pro se rogat. Pro quo rogaris, sit suspectus. Qui ipse rogat pro se, jam judicatus est. Et insuper verba S. Thomæ 2. 2. q. 100. art. 5. ad tertium, ibi: "Si vero aliquis pro se rogat, ut obtineat curam animarum, ex ipsa præsumptione redditur indignus."

Hic juvat adducere novissimam Clementis XIII. epistolam encyclicam Episcopis omnibus datam, qua eos ad rectum sanctumque regimen ecclesiarum hortatur, & informat, ut sequitur.

Quo die Nobis præter opinionem nostram, incredibile illud accidit, ut ad sacram B. Petri sedem, omnium ecclesiarum verticem, nostra divinitus tolleretur humilitas, in acerrima illa cogitatione perpetuaque cura versati, nimio plus oneris, quam quantum ferre possimus, esse nobis impositum; tristitia, & lacrymis nos plane tradidissemus, nisi quiddam simile, quod Sanctissimo Propheta, Israelisque impigro Dunci contigit, à nimio nos mærore deteruisset, Inclamans enim Moyses Dominum (N. XI. 11. 14.): "Cur inquit, afflixisti servum tuum? Et cur imposuisti pondus universi populi hujus super me? Non possum solus sustinere omnem hunc populum, quia gravis est mihi. Quem ne deficeret animo, quodque susceperat onus bene ut perferret, congregare sibi jussit Deus septuaginta viros de senibus Israel, quibus Moyses spiritum indidit, ut populi essent magistri, & sustentarent cum illo onus, nec solus Moyses gravaretur. Nunc igitur illa consolatio nos una sustentat, venerabiles fratres, quod vos multo antea Deus ipse à reliqua fidelium multitudine ad regendam curam animarum advoverit; Socios Nobis, & adjuutores dederit; ac suo ipsius spiritu, cum episcopalibus ministeris initiati estis, abunde repleberit ut Nos jam Dei opem primum, virtuteque confisi, singulari deinde, quo flagrant, vestri muneris obeundi studio, vestraque freti sapientia plurimum de nostris tristitia, & sollicitudine adeptum esse arbitremur. Itaque tam ut non consolemur in nobis (Rom. I. 12.) per eam, quæ invicem est, fidem vestram atque nostram, tum ut vestram (II. Petri III. 1.) excitemus in commotione sinceram mentem, has literas ad vos scribimus; tum vero maxime, ut, quosadversus teterrimum humani generis hostem, veluti instructa acie ardentes novimus, & erectos, tamen quo alacriores, erectioresque ascendatis ex adverso, stantesque (Ezech. XIII. 5.) in prælio pro domo Israel dimicetis, ad rem bene gerendam vos adhortamur.

Quo quidem in bello tam multiplici, tamque periculoso spes victoriæ eo melior erit, & explorator, quo (Epher. IV. 3.) ardore vinculo pacis unitatem servabimus. Eo igitur, Venerabiles Fratres, viribus omnibus incumbat charitas vestra, ut funditis & fidelium animis vel ipsa tollantur hujuscemodi certaminum semina. Vestrum est id sedulo præstare, ut omnes (I. Petri III. 11.) inquirant pacem, (Rom. XIV. 19.) omnes sectentur, quæ pacis sunt. Ipse enim Dominus Jesus, paulo antequam passioni se dederet, (Joan. XIV. 27.) Pacem relinquo vobis, ait Apostolis, pacem meam do vobis. Nec Apostolis tantum, sed & nobis relinquit pacis hereditatem; (Joan. XVII. 20. 21.) Non pro eis, inquit, tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint, sicut Pater in me, & ego in te: ut & ipsi in nobis unum sint. Hanc tantum hereditatem, utamque præclaram à Christo Domino nobis traditam, videte quæso, Venerabiles Fratres, ut animum disensionibus extinguendis constanter, & perpetuo retineamus. Hujus autem hereditatis pignus, ait Apostolus, esse Spiritum Sanctum. Cum autem in ipsius conspectu ipsi nos ponimus, eumque obsecramus, ut ad sacrificandum Ecclesie sacrificium Spiritum Sanctum de Cælo demittat, nihil aliud nobis postulare videntur, nisi ut per gratiam spiritualem in Ecclesia, charitatis unitas indisrupta servetur. Illud vero nos omnes commeminisse oportet, quod quærente Domino quem dicerent homines esse filium hominis, & quem ipsum Discipuli crederent; cum alias de eo respondissent aliorum esse opiniones, B. Petrus (Matth. XVI. 14. & seqq.) ex omnium mente, Filium Dei vivi non carne & sanguine, sed Patre revelante confessus est.

Quo quidem omnibus facile apparuit, inter filios lucis, filiosque seculi illud jam tum fuisse discrimen, ut hi variis inter se, diversisque opinionibus discrepant, illi unitatis mysterio, per omnium caput, unam omnium per os unius confessionem profiterentur.

Omnes igitur curas vestras, Venerabiles Fratres, in fidelium coagmentanda pace defigite. Turbæ, in *Cor. XII. 10.* contentiones, æmulationes, animositates, dissensiones consulescant; ut qui catholici nominis sunt, omnes in *(I. Cor. I. 10.)* eodem sensu, in eadem sententia perfecti sint, idem unanimes dicant *(II. Cor. XIII. 11.)* idem sapiant: illudque intelligant probe, atque animo imbibant, se, qui Christi membra esse velint, non posse concordiam habere cum capite, si discordes voluerint esse cum membris; nec Fratres à summo Patre in Filiis numerari, qui in fratrum charitate non fuerint.

Insignes vero notas, certissimaque charitatis indicia, ne quis erraret in ea re, qua salus humani generis continetur, ostendit nobis Apostolus: Charitas, inquit, patiens est, benigna est: *(I. Cor. XIII. 4.)* Charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non querit quæ sua sunt, non irritatur. Ex quo illud intelligi debet, unde charitas absit, illam ibi maxime vigere malignitatem, quam homines ab ipsa origine nostra contraximus. Inde, tamquam animorum faces, exardescunt arrogantia, superbumque fastidium, & contumacia, & avaritia, & intolerantia, & ambitio, & invidentia, & inanis gloriae cupido, ceteraque animi pravitates, quæ omnes *(II. Petri I. 4.)* ex eis, quæ in mundo est, concupiscentiæ corruptione gignuntur. Facessant igitur ab episcopali regimine animi rumor, & contumaces mores. Qui dicimus, nos manere in Christo, *(I. Joan. II. 6.)* debeamus, sicut ille ambulavit, & ipsi ambulare, nec aliunde quam à Domino Jesu petendum, quod imitemur, exemplum. Ille enim, orta inter Discipulos contentione, quis eorum videretur esse major, *(Luc. XXII. 25.)* Reges Gentium, inquit, dominantur eorum; vos autem non sic: sed qui major est in vobis fiat sicut minor, & qui præcessor est, sicut ministrator: Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. Itaque cum Apostolis interdictus sit à Christo Jesu dominatus, non ad ecclesiæ principatum, sed ad ecclesiæ servitutem nos venisse existimemus; atque illuc omnes cogitationes, labores, & consilia nostra conferamus, ut quæ oves à Domino fidei nostræ commisse sint, eas integras, & salvas in ecclesia retineamus; nec quidquam tantopere voluisse videamus, quam earum incolumitati consulere. Quapropter *(I. Petri V. 1. 2.)* Seniores, Apostolorum Principis vos alloquar verbis, obsecro: consenior, & testis Christi passionum, qui & gloriae communicator: pascite, qui in vobis est, gregem Dei; providentes non coacte quemadmodum mercenarius, *(Joan. X. 12.)* qui videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit; sed spontaneæ *(I. Petri ubi sup.)* secundum Deum, quemadmodum pastor, qui dat animam suam *(Joan. ubi sup. v. 11.)* pro ovibus suis: neque *(I. Petri ib.)* turpis lucri gratia, sed voluntarie; neque ut dominantis in Cleris, sed forma facti gregis ex animo. Nullum enim tetrius venenum, aut perniciosius domandi libidine; quia si forte Episcopus corripatur, ecclesiam illi creditam, si non intetire, vehementer certe labefactari necesse est. Non igitur præesse tantummodo velit Episcopus, sed potissimum prodesse, & forma gregis factus ex animo, vitæ suæ innocentiam, morum integritatem, pietatem, religionem tantquam faciem præferat; in quam populus intuendo lætus & alacer in via Domini gradietur, cum viderit duccem esse, non dominum.

Illud etiam charitatis est maxime proprium præcipua quædam lætitia perfundi, seu potius gaudio efferi, cum quis in Ecclesia Dei pietatis, doctrinæque floreat laude, & salutis animarum vehementer cupidus sacerdotalis officii munus industria, labore, diligentia graviter exequatur. Ejusmodi vero hominem

(Ecc. IV. 4.) invidiæ patere proximi sæpiuscule animadvertimus, quem nemo sanus non videat invidiorum obrectationibus prosterni, atque obtecti non oportere. Prophetantibus in *(N. XI. 27.)* castris Eldad, & Medad, Moyses monenti se Josue filio Nun, ut eos prohiberet, se maxime velle respondit, ut vel omnis populus prophetaret: Quid *(Ibid. v. 29.)* inquit, æmularis pro me? Quis tribuat, ut omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum? Irritati vero & ita incendi nefas sibi putat Episcopi charitas: abductum noxiis cupiditatibus hominem, illum quidem *(II. Thess. III. 15.)* non quasi inimicum existimant, sed ut fratrem corripit, & blandiendo, cohortando, monendo ab errore revocat; & in rectam reducit viam. Quod si quid acciderit, in quo graviore verborum castigatione oporteat uti; cavet, ne qui sibi verbum excidat inclementia, & severitate adhibita ab omni abstinet contumelia.

Sed de inanis gloriae cupiditate, quam quis Episcoporum scopulum recte appellaverit, sileri non potest. Ea profecto nihil charitati fortasse inimicus; quem enim Episcopum exitialis illa pestis corripuerit, & infecerit, adhuc obrepit adulatio; hujus egregissum partem, animam scilicet adortur, hunc venenatis assentationibus capit; huic perpetuo assidet; pravamque illam, qua quisque nostrum maxime decipitur, estimationem sui nimiam inmaniter augendo, eo miserum redigit, ut non amplius Dei, sed sui gloriam querat: quam tamen vel ipse Christus Dominus negavit *(Joan. VIII. 50.)*, se querere. Adulationem perniciosissimi veluti satellites, & ministri assellantur detractio, & mendacium; ut, bonis egregissum summois viris, in Episcopi comitatu nihil sani, nihil integri reliquum sit. Propterea monet sapientissimus Salomon, *(Ecc. VII. 6.)* melius esse sapientem corripit, quam multorum adulatione decipi: Et *(Prov. IV. 24.)* remove à te os pravum: detrahentia labia sint procul à te: Et illud, quod in memoria semper esse debet Episcopi *(Ibid. XXXIX. 12.)* Princeps, qui libenter audit verba mendacii, omnes ministros habet impios. Ne *(Galat. v. 26.)* igitur efficiamur inanis gloriae cupidi: ejusmodi *(Philip. III. 19.)* gloria sit in eorum confusione, qui terrena sapiunt. Nos aliter spectemus, cœlestem illam æternæ gloriæ domum contueamur, nec in ore hominum nostram arbitremur veram, solidam, gravem, esse positam gloriam. *(Roman. III. 23.)* Omnes peccavimus, omnes egemus gloriae Dei, omnes necesse habemus, ut *(I. Petri II. 24.)* peccatis mortui, in nobis non ipsi glorificemur, sed *(Joan. XIV. 13.)* glorificetur Pater in Filio; utque *(Philip. I. 11.)* repleti simus fructu justitiæ per Jesum Christum in gloria Dei, cui soli *(Jud. v. 25.)* gloria, magnificentia, & imperium.

Atque inter justitiæ quidem fructus misericordia in pauperes potissimum est numeranda. Justitia autem illa, *(Philip. III. 9.)* quæ ex fide est Christi Jesu. Verum *(Jacob. II. 15.)* si frater, & soror nudi sint, & indigent victu quotidiano; dicat autem aliquis ex nobis illis: Ite in pace, calefacimini, & saturamini, non dederimus autem eis quæ necessaria sunt corpori, quid proderit nobis fides? Sic enim Christianos omnes interrogat Jacobus Apostolus. Et cujuslibet quidem fidelis, ejus maxime, qui paulo ditior sit, opitulari debet pauperibus misericordia: si tamen largitatem præcipuo quodam jure suo nostram requirunt, qui res ecclesiæ, quæ sunt vota fidelium, pretia peccatorum patrimonialia pauperum, non ut proprias, sed commendatas habemus; nec ea equum est in usus nostros ita nos vindicare, ut nihil reliqui sit illis, quibus fas esset: Nostrum est quod expenditis, clamitare. Etenim undenam perique, nisi de bonis ecclesiæ tanta abundamus affluentia rerum, & copia? De bonis igitur Sponsæ tantum sumendum, quo præsto sint *(I. Thim. VI. 8.)* alimenta, & quibus tegamur; hisque contenti simus *(Ibid. v. 6.)* quantum magnum existimantes pietatem cum sufficientia. Quæstus autem ille sane præclarus, cum nobis ea suppetunt abundan-

tantius, quibus opus est ad custodiendam Sponsam, nutriendam, orandamque, omnium vero quæstus luculentissimus, quod elemosynis à Deo gratiam impetramus, qua cæca mens nostra illustratur, nosque videntes langore fracti, & jacentes erigimur, & sustinemur. Nam cum esurienti esuriderimus, *(I. I. L. VIII. 10. 11.)* animas nostras, & animam affictam repleverimus, orietur in tenebris lux nostra, & tenebræ nostræ erunt sicut meridies, & implebit Dominus splendorem animas nostras.

Profecto ad lucem à Deo menti impetrandam, obtinendamque devotionis gratiam, sine qua episcopalia officia necesse est languescere, magna vis est elemosynæ: sed oratione, & sacrosancto missæ sacrificio nihil efficacius magis. Orare *(I. Thess. v. 17. 18.)* sine intermissione nos jubet Apostolus, & in omnibus gratias agere, hanc enim esse voluntatem Dei, ne fidei & charitatis spiritum velimus extinguere: qui quidem spiritus *(Rom. VIII. 26.)* infirmitatem adjuvat nostram, & postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Equidem, si quis alius sapientia Episcopus indiget, quam propterea *(Jacob. I. 5.)* postulet à Deo, & ipse dabit: postulet autem in fide nihil hesitans: tamquam si fieri posset, optandum, ut in animo fidem suo excitaret, quanta fide fuit Moyses, qui Deum *(Hebr. XI. 27.)* invisibilem, tamquam visibilis sustinuit. Ad eam fidem humilitas accedit, oportet: Ego vero *(Psalm. LII.)* clamabat David, egenus & pauper sum: Deus adjuva me. Quanti vero sit ponderis perseverantia in oratione, & assiduitas, declarant illa Christi Domini verba: *(Luc. XVIII. 1.)* Oportet semper orare, & non deficere. Atque in ea assiduitate, & constantia Dei numerum, *(Habacuc. II. 3.)* nisi moram fecerit, expectemus, apparebit, non mentietur: quia veniens veniet, & non tardabit. Cumque non nostras tantummodo curare debeamus infirmitates, sed etiam putare, aliorum mala ad nos pertinere, & ea quæ habere ac nostra; vehementius, diutius intendenda nobis ad Dominum nostra est oratio; quæ tamquam ecclesiæ fidelium interpretes, omnium fidem, spem & charitatem, ante oculos Domini statuunt, quod omnibus in universum, quodque cuiusque fidelium opus est, à Domino impetremus. Dei autem exorandi viam nobis muniet, & quidvis adiscendi etiam aperiet augustissimum Eucharistiæ sacrificium. Idcirco vel maximis nostri muneris occupationibus etiam implicati, Sacrosanctum Jesu Christi Corpus & Sanguinem non recusabimus, quominus frequenter Deo offeramus; nullumque majus putemus nobis datum esse negotium, quam crebro placationis hostiam pro nostris, populique peccatis Deo Patri immolare.

Cumque mediis quodammodo simus Deum inter & homines, quemadmodum ad Deum vota hominum, ita Dei voluntatem ad populum perferemus. Hæc est autem *(I. Thess. IV. 3.)* voluntas Dei, sanctificatio nostra. Itaque nostrum est, Venerabiles Fratres, aperte *(Colos. IV. 3. 4.)* ostium sermionis ad loquendum mysterium Christi, ut manifestemus illud ita ut oportet nos loqui. Illud potissimum docendi sunt populi, Christum carnem suam, nostræ, excepto peccato, similem, illam quidem non modo sanctam, sed etiam sanctificantem; passibilem tamen, & morti obnoxiam; quæ omnium nostrum vicem representaret justitiæ divinæ, simulque *(I. Petri III. 18.)* nos itidem obtrulisset neam item, & nos eodem tempore omnibus objeicisset veruciatibus, quibus digna erant nostra crimina: damnatam fuisse mortis doloribus: maledictum adversus peccatores in legen pronuntiatum subsistere: inter acerbissimos dolores mortuam, legi satisfactam, quidquid esset peccati simile, per Jesu Christi mortem, & sepulcrum abolitum: E sepulcro Dominum Jesum, cum eadem quidem carne, sed mortalitatis exuvias exuta, & immortalitatis honoribus exornata revivisse: Idcirco peccatoribus, quod justificentur, opus esse mori cum Christo, qui pro illis, eorumque nomine mortuus est: cum Christo sepulcrum ingredi, ut ibi cul-

pa temeratam carnem relinquat: veferem hominem vitæ Dei, & mortis maledictioni tradendum, relinquendumque; ut per Baptismum novus in bonis homo, nova factus creatura, novumque figmentum, possit cum Christo ad immortalitatem, æternamque gloriam reviviscere. Propterea Christianis omnibus de illa perpetua, non de hac exigua vita cogitandum: tum abjiciendas voluptatis, & divitiarum, quæ voluptatum sunt instrumenta, cupiditatem ex animo avellendam; tum etiam maxime, qua noxiæ omnes cupiditates continentur, exuendam esse superbiam *(I. Joan. II. 17.)* mundum transire, ejusque concupiscentiam: qui autem facit voluntatem Dei, manere in æternum.

Hæc vero, reliquamque doctrinam mysteriorum Dei, quanti negotii sit populum docere, ipsi vos, Venerabiles Fratres, pro sapientia vestra facile perspiciatis. Propterea considerandum maxime est, quam multa in iis esse oporteat, quos ad Sacerdotale ministerium instruendumque christianis institutionibus populum elegeritis; quanta vitæ innocentia, quanta morum integritas, quanta castitas, justitia, pietas, religio: Quam magnum sit, si quid pravum, si quid vitiosum, si quid improbum consuetudine mala inheserit moribus, illud Parochos caute & prudenter avellere: proximum quemquam salutaribus moniti, consiliisque juvare, & instruere: animæ fidelis denique penas dare, quibus se humo tollat ad rerum divinarum contemplationem, eam mundo ereptam Deo tradere, divinamque in illa imaginem in pristinum revocare. Contra quam non ferendum, à fidelibus sibi commissis eos Parochos rationem vitæ repossere, qui reddere non possint suæ; & ita mores in altero reprehendere, ut quominus ipsi redarguantur, recusare non queant. Ad puros sanctosque mores accedat oportet digna ecclesiastico homine ab iis percepta doctrina: scripturas cognitatas habeant; Omnis enim *(II. Timoth. III. 16.)* scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei: ad omne opus bonum instructus. Sacrum igitur utriusque Foederis Codicem, Ecclesiæ Traditiones, Sanctorumque Patrum scripta, veluti fontes adeant, unde dura, & incorrupta fidei, morumque doctrina profunditur: Romanum vero Catechismum, catholicæ doctrinæ summam, assidue versent, & læsent; unde sacras conciones ad populum habendas deprimant. Non studiis igitur privatis, nec ex cuiusquam commendatione, sed optimum quemque, illamque præsertim, cuius timida virtus ministerium defugiat, fidelem fore putetis ministrum, cui partem gregis Domini committatis. In universum manus cito nemini imponeritis: *(I. Timoth. V. 22.)* quod tunc cito fieri arbitramur, cum non nisi semel aut iterum hominem expendimus, & probamus; quem contra accurate, exquisitèque exploratum, ac severe iudicatum oportuit, ne alienis peccatis *(Ib.)* communicantes inconsulte temeritatis Deo penas demus. Neque vos tedeat, Venerabiles Fratres, si in ea re, quæ magnam cautionem habet, paulo diutius immoremur. Cujusmodi enim sunt Sacerdotes, ejusmodi plerumque esse solet & populus. In eos, præsertim si Parochi sint, tamquam in speculum omnes inspicunt. Quapropter neminem perniciosius de ecclesiâ mereri, quam vitiosos Clericos existimandum est, quia sua vitia infundunt in populum, eumque ita corrumpunt, ut plus exemplo suo, quam peccato nocere videantur.

Adscitis autem in sacrum ministerium viris quamvis egregiis, non propterea evangelizandi munere nos esse defunctos arbitrabimur: sit enim in aliorum munus retia dimittere videremur, quæ tamen tradidit nobis Dominus, ut ipsi simus hominum *(Matth. IV. 19.)* piscatores. Præcipuum Episcoporum officium est Verbum Dei prædicare. Væ mihi, clamabat Apostolus, *(I. Cor. IX. 16.)* si non evangelizavero: necessitas enim mihi incumbit: nec præcipue ad baptizandi munus quamvis sanctum, sed potissimum ad *(Ib. I. 17.)* evangelizandum à Christo Domino se missum esse.

» Ipso

» Ipso autem Apostolorum iudicio primas tenere novimus Verbi ministerium; quod (Ab. VI. 2. 4.) non equum derelinquere existimant sanctissimi viri; ac propterea reliqua opera, quae ad misericordiam erga proximum pertinent, Diaconis censuerunt oportere committi. Et Beatissimus Paulus ad Timotheum scribit: (1. Timoth. IV. 13.) Attende lectioni, exhortationi, & doctrinae. Si quis autem se carere sentiat facultate dicendi, nec ingenii sui esse dicat id munus exequi; in reliquis saltem, quae ad Verbum Dei quomodo pertinent, non patiar officium suum relinquere. Itaque si mandaverit Clericis, ut christianae doctrinae rudimenta pueris tradant, in eam rem det operam quoque suam. Parochis etiam in docendo populo socium se adiungat, ut suum annuntiandi Verbi munus aliqua ex parte teneat, quae res alacritatem etiam summam omnibus afferet, qua suum quisque obaeat officium. Quamobrem ne gravetur cum Sacerdotibus suis aliquoties sacramenta fidelibus ministrare, chorum interdum adire, & psalmos cum Canonice canere; Collationibus, quae instituerit, coram praese: ex quo fiet, ut non minimum sacri ministri de illius spiritu, quemadmodum septuaginta viri de spiritu Moysis, accipiant. Huc accedit, quod populum, qui haec viderit, summa de divini sanctitate cultus opplebit opinio, & ejusmodi augusto spectaculo homines maculosi deterriti, ad sacrum ministerium ne aspirare quidem audebunt.

» Quoniam vero ecclesiae procuracionem, gregisque tutelam sui nullo pacto potest gerere, si absit, Episcopus; propterea suae quisque vestrum ecclesiae nullo non tempore adsideatis oportet. Id & naturali lege, & sacris etiam canonibus, & Tridentinis praesertim decretis sanctum est. Universae quoque dioecesis loca aduenda, ut quarum legum vires deficere ceperint, eas vel a ministrorum indiligentia, vel a subditorum contumacia vindicetis. Quod si qua gravior, & necessaria causa exiterit, quamobrem de vestra dioecesi descendendum vobis sit, atque ab ea aliquandiu vos abesse oporteat, ne quae, patiamini Pastoribus desiderio sui confici ecclesiam, a cuius periculo nunquam putatis absentiam vestram esse sejunctam.

» Praeterea verbis conjungatur exemplum (Tit. II. 7.) in omnibus nosmetipsos praebeamus exemplum bonorum operum; ut is, qui (Ib. v. 8.) ex adverso est, vereatur, nihil habens dicere de nobis. Ne opera absque sermone sint tacta, & neque dicta, factis deficientibus, erubescant; atque illud animo reputemus, perfectum ecclesiae principem perfunctis maximam virtutum bonis ita esse instructum, ut & vita ejus docendo, & doctrina vivendo exornetur. Domus autem ejusque nostrum sit pudoris, & modestiae magistra; ecclesiastica disciplina officina; plena dignitatis atque concordiae; quod tum assequemur, si nullius voluntati, aut gratiae dediti, nihil animi imbecillitati, & molliciei indulgeamus, neminemque habeamus eximium: quod in ecclesia administranda magnas pleburae turbas creat, & offensionem habet gravem & Episcopo invidiam, & contemptum parit.

» Quod ad nos attinet, vigilas (Ps. LXXVI. 5.) anticipaverunt oculi nostri, ut per civitates constitutam Episcopus, qui ad episcopatum afferant doctrinam sanam, vitam irreprehensibilem, mentem ad omnia paratam pro Christo; quique id sibi munus obvenisse arbitrentur, cui qui praesit, non intumescat amplitudine dignitatis, sed humilitate decrescat. Et in exquirendis quidem explorandisque viris, quos tanto muneri praepositos esse velimus, sancta testimonii vestri religio, & fide confisi, vestris testibus utemur, & auctoribus: quos minime dubitamus nullam carnis, & sanguinis rationem habituros, sed ejus tantummodo, qui vocavit vos (Ephes. IV. 12. 12.) in opus ministerii, in aedificationem Corporis Christi.

» Reliquum est, Venerabiles Fratres, ut vos de fortitudine moneamus, & animi robore, quo maxime vest opus adversus ea, quae vel orthodoxam fidem oppugnant, vel pietatem ledunt, vel morum integri-

» statem infringunt. Repleti (Michae III. 8.) simus, obsecro, fortitudine, Spiritu Domini, iudicio & virtute, ut ne (Isaie LVI. 10.) tanquam canes muti non valentes latrare, greges nostros patiamur (Ezech. XXXIV. 8.) fieri in rapinam, & oves nostras in devoracionem omnium bestiarum agri; neque nos quidquam deterreat, quominus pro Dei gloria, & salute animarum ad omnes dimicationes nosmetipsi objiciamus. Recogitemus (Ezra. XII. 3.) eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversus semetipsos contradicionem. Quod si nequissimorum timeamus audaciam, actum est de episcopatus vigore, & de ecclesiae gubernanda sublimitate divina potestate; nec christiani ultra aut durare, aut esse jam possumus, si ad hoc ventum est, ut perditorum minas, aut insidias pertimescamus. Fidentes (II. Cor. I. 9.) igitur non in nobis, sed in Deo, qui suscitavit mortuos, alti, excelsi, humanas res despicientes, Dominum in clamemus: Spes (Jerem. XVII. 17.) mea tu in die afflictionis: nec unquam animis, aut corporibus defatigemur: Dei enim (I. Cor. III. 9.) adiutores sumus: Dominus autem Jesus nobiscum est (Matth. XXVI. 17.) omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Itaque nullis scandalis, nullis persecutionibus infirmemur, ne electioni Dei videamur ingrati, cujus tan valida sunt adjutoria quam vestra promissa.

» Denique quoniam in aeterno examine pro omnibus & praeter omnibus, qui Christi censentur nomine, rationem reddituri sumus; vos obstetamus, Venerabiles Fratres, & obsecramus, ut si qua scandala, & dissensiones oriantur, quibus sedandis impares sitis, ad hanc Beatissimi Apostolorum Principis Sedem, tanquam ad Caput, & episcopatus Apicem referatis, unde ipse episcopatus, & tota auctoritas nominis hujus emerit. Hinc, veluti de natali suo fonte aquae cunctatae procedunt, & per diversas totius mundi regiones puri capitis incorruptae dimanant, ecclesiae omnes sumant quid praecipere, quos abluere, quos veluti in ceno inemundabili sordidatos, mundis digna corporibus unda devitat. Nos quidem Dei primum virtute auxili, deinde B. Petri tutela, cujus cura omnes habet praesentes, consilio, ope, auctoritate vos juvabimus. Parati sumus ipsi pro vobis (II. Cor. XII. 15.) impendere, & superimpendi, ut incolumes ecclesiae, & vinculum fratres tueamur. Ceterum sub ipsa suscepti oneris mole (Theosal. II. 2.) fiducia habuimus Deo, qui cum nobis oves sit auctor, nobis fiet etiam adiutor; & ne sub magnitudine gratiae succumbat infirmitas, dabit virtutem, qui contulit dignitatem. Interea misericordissimam Dei nostri clementiam supplices obsecrate, ut in diebus nostris expugnet impugnantem Nos; muniat fidem vestram; multiplicet devotionem; augeat pacem: meque servulum suum, quem ad ostendendas divitias gratiae suae gubernaculis ecclesiae voluit praesidere, sufficientem tanto operi, & utilem vestrae defensionis dignetur efficere; & ad haec tempora nostrae servitutis extendere, ut proficiat devotioni, quod fuerit largitus aetati. Gratia Domini Nostri Jesu Christi vobiscum, quibus benedicimus; vosque salutamus in osculo sancto: omnibusque itidem Consacerdotibus vestris, ceterisque ecclesiarum vestrarum fidelibus apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorum die XIV. Sept. Anno MDCCLVIII. Pontificatus nostri Anno I. **

» Te Episcopi olim de semetipsis loquentes servos semet ipsos vel illius ecclesiae, sive fideles & servos Dei appellaverunt, quam formulam retinet etiam nunc Papa. In Apostolorum locum successisse Episcopos, quos Spiritus Sanctus posuit regere ecclesiam Dei, convenit inter Catholicos. Apostolos Christus Dominus non ad certas regendas ecclesias, sed misit ad universum mundum. Quam autem singuli ubique evangelium praedicare nequissent, varias divisim regiones ipsi peragraverunt, in quibus ordinavit Episcopos cum potestate alios ordinandi, & sedes episcopales constituerunt.

» Primis nascentis ecclesiae saeculis Episcopi communem

men habebant sollicitudinem ad fidem informandi non modo suas, sed & ecclesias aliorum episcopatum.

- 5 Moribus vero introducta sensim fuit divisio parochiarum, dioecesium, & provinciarum episcopali; Atque hinc factum fuit, ut intra suos quisque fines subditosque potestatem contineret episcopalem, & injuriarum aliis facere censeretur, si eam ultra extenderet. Canon. 15. 16. & 17. Concilii Niceni.
- 6 Concilium Sardicense statuit, ut in magnis tantum urbibus starent sedes episcopales, ne Episcopi nomen & auctoritas vilesceret in ecclesiis parvarum urbium, vicorumque, quarum regimini sufficit Presbyter. Vide Canon. 6. citati Concilii Sardicensis.
- 8 Dum Episcopi cogebantur derelinquere urbes Christianorum jugo infidelium subactas, Sancta Sedes consuevit nonnullos eorum praeficere aliis ecclesiis inter christianos vacantibus, ac lege ut captivitate cessante redirent quasi jure postliminii ad primas sedes. Illi vero qui alicubi non obtinebant sedem permanentem appellabantur Episcopi vacantes vel peregrini vel scotti. Istique titulum episcopatus amisse sedis civitatisque retinebant absque plebe, ac exercitio muneris pastoralis.
- 10 Quinimo ne memoria periret habitum ecclesiarum in partibus infidelium, nec voluit eas in libertatem vindicandi, ordinari ceperunt Episcopi Titulares, & ordinantur in diem. Sed de hisce Titularibus Episcopis suo loco dicemus.

ARTICULUS II.

Episcopus quoad ea, quae concernunt ejus electionem, confirmationem, & consecrationem.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopi olim eligebantur a toto Clero, accedente praesentia, & consensu populi; an principes ad electionem intervenissent: quid in primis ecclesiae recurrit, ad num. 8.
- 9 Quo in tempore electio facienda, & confirmatio effectum sortitur, & a quo tempore consecrationis designatur, & a quibus fieri debeat, ad num. 27.
- 28 An forma consecrationis possit mutari: quam potestatem in ea consequatur, quis super ea poterit dispensare, & utrum possit consecrari non sacerdos, & que potestas per eandem accipitur ad num. 37.
- 38 Episcopi appellatione quis veniat, ad num. 43.
- 44 Qua pena sit determinata, ab aliquo Episcopo interfecto, ad num. 45.
- 46 Quidus in locis inungendus Episcopus, & quare: Reges, & de annuli, baculique pastoralis significatione, nec mitra omittitur, ad num. 52.
- 53 Auctoris supplementa.
- 54 Alia ex eodem Auctore inseruntur, ad num. 58.
- 59 Subnectuntur Additiones ex aliena manu, ad n. 74.
- 1 Episcopi olim eligebantur a toto Clero, accedente praesentia, acclamatione, seu consensu populi; c. Nosse. 12. dist. 63. ibi: "Sacerdotum quippe electio est, & fidelis populi consensus adhibendus, quia docendus est populus, non sequendus;" cap. Cum longo 27. eadem. dist. 53. ibi: "Sed quia populus aut principes subvertit interesse, non praecipitur advocari ad electionem faciendam, sed ad consensum electioni adhibendum. Sacerdotum enim (ut in fine superioris capituli Stephani Papae legitur) est electio & fidelis populi est humiliter consentire;" & concordat cap. Cleri 27. ead. dist. 63. in cuius sumario sic praesce

ditur: Plebis non est eligere, sed electioni consentire. Plurimi tamen sustinent, populos, magistratus, & principes intervenisse electionibus Episcoporum, nedium per praesentiam, acclamationem, & consensum, sed etiam per propria vota seu suffragia. Barbosa plurimis citatis lib. 1. Juris Eccles. univers. cap. 8. num. 64. & de Offic. & potest. Episcop. part. 1. tit. 1. cap. 3. ad num. 4. & alii passim variis suffulti sacris canonibus, & signanter c. Qui aliquo 5. dist. 51. ibi: "Sed nec ille deinceps Sacerdos (id est Episcopus) erit quem neque Clerus, nec populus propria civitatis elegit;" c. Episcopus 13. dist. 63. ibi: "Post electionem Cleri, & populi;" cap. Lectis 18. ead. dist. 63. ibi: "Clerum, & plebem ejusdem ecclesiae elegisse;" cap. Factus 5. caus. 7. quest. 1. ibi: "De plebis, que tunc adfuit suffragio, & concordat cap. Quanto 10. cap. Plebs 11. cap. Nosse 12. cap. Episcopus 13. cap. Metropolitanano 10. dist. 63. Quidquid autem observatum fuerit in primis ecclesiis temporibus circa admissionem laicorum in electionibus Episcoporum, & Pontificum, certum est, nunc laicos non habere suffragia in talibus electionibus;" cap. Nullus Laicorum Principum 1. cap. Adrianus Papa 2. cap. Valentinianus Imperator 3. cap. Non est permittendum 6. cap. Omnis electio 7. cap. Non licet 8. cap. Nosse 12. dist. 63. cap. Contigit 8. de arbitris, cap. Decernimus 2. de iudiciis, cap. Sacrosancta 51. de election. & electio Episcopi per laicos etiam cum Canonice facta est nulla non obstante contraria consuetudine, quae potius dicenda est corruptela, textu expresso in cap. Massana 56. de election. Separatis progressu temporis Clericis a Religiosis, qui omnes ad electionem Episcoporum concurrerant, ex claro, & expresso textu in cap. Obventibus 35. dist. 3. fuit exinde statutum, ut Religiosi suorum Abbatum, aliorumque Superiorum, Canonici vero cathedralium suorum Episcoporum facerent electionem; cap. Nullus 1. cap. Cum terra 14. cap. Congregatio 13. & per tot. de election. cap. Congregatio 43. caus. 16. quest. 7. Et sic tota facultas eligendi Episcopos fuit redacta ad solos Cathedralium Canonicos. Berthachin. de Episcopo lib. 1. part. 3. princip. Petrus Gregor. de elect. cap. 6. num. 9. Barbosa de off. & potest. Episc. part. 1. tit. 1. cap. 3. num. 11. & lib. 1. Juris eccles. univers. cap. 8. num. 68. Talis facultas eligendi Episcopos duravit in Capitulis, & Canonice Cathedralium usque ad tempora Clementis V. ut cum multis observat Barbosa loc. cit. Clemens enim V. cepit reservare suae dispositioni cathedrales ecclesias, quae apud Romanam Curiam vacare contigissent; ut constat ex Extravag. Et si temporalium, de praebend. inter commun. Postea Benedictus XII. in extravag. Sancta Romana, de elect. inter commun. statuit quatuor patriarchalibus ecclesiis vacantibus, illis non posse provideri Romano Pontifice inconsulto. Deinde Joannes XXIII in Extravagant. Ex debito, de election. inter commun. provisioni suae reservavit episcopales, & earum superiores sedes; quae apud Sedem Apostolicam illo vivente vacare contigissent. Ex post Benedictus XII. in Extravagant. Ad regimen de praeb. inter commun. sibi reservavit provisiones omnium ecclesiarum parochialium, archiepiscopali, episcopali, tunc apud Sedem Apostolicam quomodocumque vacantium, & vacaturarum. Exinde per sequentes Romanos Pontifices reservatio facta fuit simpliciter, & generaliter quoad omnes ecclesias episcopales tam apud Sedem Apostolicam, quam extra Curiam vacantes seu vacaturas, ut patet in secunda, & tertia regula Cancellaria; quas cum aliis quilibet Summus Pontifex in initio sui Pontificatus constituere solet. Exceptis tamen regnis, & principatibus privilegiatis, ubi reges, & principes per specialia concordata Episcopos nominant, & praesentant ab ipso Summo Pontifice instituendos: Et

Si attenduntur regiae hispanicae ordinationes, nullo in tempore, videtur posse affirmari, reservationes praedictas locum habuisse, quamvis earum ecclesiarum ad ipsosmet Jesu-Christi Domini nostri Vicarios non posset non spectare confirmatio. (i)

(i) Vid. verb. Abbas, vid. verb. Beneficium, art. 12. per totum Vid. verb. Concursus.